

Nr 78.

Ankom till riksdagens kansli den 12 april 1935 kl. 11 f. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående förändring i avseende å löneställning och antal beträffande vissa ordinarie befattningar vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk m. m. jämte i ämnet väckta motioner.

(4:e avd.)

I en till riksdagen avlåten, den 8 februari 1935 dagtecknad proposition, nr 111, har Kungl. Maj:t under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för samma dag föreslagit riksdagen

1:o) besluta, med tillämpning från och med den 1 juli 1935,

att i den vid avlöningsreglementet den 19 juni 1919 för tjänstemän vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk fogade tjänsteförteckningen skola upptagas följande befattningar, nämligen:

vid postverket:

i 21:a lönegraden: aktuarie;

vid statens vattenfallsverk:

i 9:e lönegraden: montör,

» 10:e » : förste reparatör, maskinist,

» 22:a » : förste kontrollör;

samt att ur samma tjänsteförteckning skall vid postverket ur 21:a lönegraden utgå befattningen huvudkassör;

2:o) fastställa antalet av följande befattningar från och med den 1 juli 1935 på sätt nedan angives, nämligen:

vid postverket:

aktuarie	2
revisor	7
revisor och bokhållare	3
postmästare av klass 2	53;

vid telegrafverket:

aktuarie	2
notarie	9
revisor	2
avdelningsingenjör	8
sekreterare i 24:e lönegraden	9
telegrafkommissarie av klass 1 B	18

överkontrollör	5
sekreterare i 26:e lönegraden	2
telegrafkommissarie av klass 1 A	11
förste linjeingenjör	14;
<i>vid statens järnvägar:</i>	
expeditionsföreståndare	16
sekreterare i 24:e lönegraden	5;
<i>vid statens vattenfallsverk:</i>	
kontrollör i 21:a lönegraden	5
revisor	1
förste kontrollör	2;

3:o) bemyndiga Kungl. Maj:t att utfärda de övergångsbestämmelser, som vid genomförande av förberörda ändringar må erfordras; samt

4:o) medgiva,

att befattningshavare vid statens järnvägar, som efter den 7 december 1920 på grund av minskat personalbehov i anledning av vidtagna rationaliseringsåtgärder entledigats från sin anställning vid verket men sedermera före den 1 januari 1936 ånyo erhållit anställning vid samma verk såsom aspirant eller i extra ordinarie befattning, må kunna vid tjänstårsberäkning för bestämmandet av hans lön i ordinarie befattning enligt 11 § avlöningsreglementet den 19 juni 1919 för tjänstemän vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk tillgodoräknas före entledigandet i ett sammanhang förvärvad tjänstetid vid statens järnvägar såsom intjänad omedelbart före den senare anställningen; samt

att befattningshavare vid statens järnvägar, som av ovan angivna anledning antingen tvångspermitterats eller, med bibehållen anställning vid statens järnvägar, erhållit tjänstledighet för sysselsättning vid något genom statens järnvägars försorg anordnat arbete, må kunna vid tjänstårsberäkning för bestämmandet av hans lön i sedermera vunnen ordinarie befattning enligt 11 § avlöningsreglementet den 19 juni 1919 tillgodoräknas den tid vederbörande antingen varit tvångspermitterad eller, med åtnjutande av tjänstledighet från innehavande befattning, haft anställning vid sådant arbete.

I förevarande sammanhang har utskottet behandlat följande motioner, nämligen

dels två likalydande motioner, väckta den ena, nr 137, inom första kammaren av herr *E. Löfgren* och den andra, nr 86, inom andra kammaren av fröken *B. Wellin* och fru *V. Eklund*, i vilka hemställts, att riksdagen måtte besluta, att de avlönings- och pensionsförmåner, som tidigare — kungl. brevet till generalpoststyrelsen av den 4 juli 1926 och riksdagens beslut enligt dess skrivelse nr 384/1934 punkt 8 — bestämts skola tillämpas beträffande i tjänst varande förste postexpeditörer och postexpeditörer, skola tillerkännas samtliga de kvinnliga tjänstemän i nämnda grader, som före den 1 juli 1925 genomgått av generalpoststyrelsen anordnad fackutbildning i posttelevkurs;

dels en inom andra kammaren av herrar *J. H. Brädefors* och *H. Hagberg* i Luleå väckt motion, nr 192, däri hemställts, att riksdagen måtte besluta, att mom. 1 i 23 § av gällande avlöningsreglemente för tjänstemän vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk måtte utgå ur nämnda avlöningsreglemente;

dels en av herr *G. Arneberg* m. fl. inom andra kammaren, nr 283, väckt motion, däri hemställts, att riksdagen måtte medgiva, att postassistent vid postverket, kontors- skrivare och ritare vid statens järnvägar, som innehaft löneklass 19 i 6 år och uppnått en levnadsålder av 45 år, skola komma i åtnjutande av lön efter närmast högre löneklass;

dels en av herrar *V. Hedlund* i Östersund och *A. J. Johansson* i Bro inom andra kammaren väckt motion, nr 401, däri hemställts, att riksdagen måtte besluta, att stationsmästare av åttonde klassen, såväl manliga som kvinnliga tjänstemän, uppflyttas från nuvarande femte till sjunde lönegraden och att stationsmästare av sjunde klassen, såväl manliga som kvinnliga tjänstemän, uppflyttas från nuvarande sjunde till tionde lönegraden;

dels en av herr *I. Anderson* i Norrköping m. fl. inom andra kammaren väckt motion, nr 510, däri hemställts, att riksdagen måtte i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 111 besluta, att antalen postmästarbefattningar av klasserna 1 A och 1 B från och med den 1 juli 1935 skola utgöra:

postmästare av klass 1 A	11
» » » 1 B	31;

dels ock en av herr *K. Magnusson* i Skövde inom andra kammaren väckt motion, nr 511, däri hemställts, att riksdagen måtte i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 111 besluta, att antalen postmästarbefattningar av klasserna 1 B och 2 fr. o. m. den 1 juli 1935 skola utgöra:

postmästare av klass 1 B	33
» » » 2	52.

I förevarande proposition förelägges riksdagen förslag till uppflyttning av vissa enstaka befattningar vid affärsverken samt till några andra smärre ändringar i verkens personalorganisation eller nu gällande lönebestämmelser.

Kungl. Maj:ts förslag föranleder erinran från utskottets sida endast vad angår den föreslagna uppflyttningen av en bokhållarbefattning (17:e lönegraden) å telegrafstyrelsens förrådsbyrås inköpsavdelning till notarie (21:a lönegraden). Såsom huvudskäl för denna uppflyttning har åberopats behovet av en tjänsteman, som ägde erforderlig sakkunskap för att handhava de ofta förekommande inköpen av moderna kontorsmaskiner liksom ock för övervakningen av dessa maskiners underhåll.

Departementschefen har i ärendet anfört följande:

Med hänsyn till de stora ekonomiska värden, varom det inom ett affärsdrivande verk oftast är fråga vid upphandling av maskiner och annan mate-

Utskottet.

riel, måste stora krav i avseende å kunskaper, erfarenhet och personlig lämplighet ställas å de befattningshavare, som mera självständigt handhava verkets upphandling. Det synes därför av vikt, att dessa befattningshavare icke hava en i förhållande till sitt ansvarsfulla arbete för låg löneställning, på det att dugande krafter må kunna förvärvas för och bibehållas å sådana befattningar.

Vad särskilt angår nu ifrågavarande befattning å inköpsavdelningen å telegrafstyrelsens förrådsbyrå, synes vad styrelsen anfört utgöra goda skäl för att redan nu giva denna befattning den av styrelsen avsedda högre lönegrads-placeringen. Att märka är också, att den utveckling av telegrafverkets rörelse, som alltjämt pågår och sannolikt även för den närmaste framtiden lär fortsätta, torde komma att ställa ökade krav på inköpsavdelningen och dess ledande tjänstemän.

I betraktande av nu anförda omständigheter har jag funnit mig kunna tillstyrka att, på sätt telegrafstyrelsen föreslagit, bokhållartjänsten å denna avdelning utbytes mot en notariebefattning.

Emellertid är att märka att lönenämnden med hänsyn tagen bland annat till löneställningen för likartade befattningar vid andra verk föreslagit befattningens uppflyttning till allenast förste bokhållares grad (18:e lönegraden). I likhet med lönenämnden måste utskottet ifrågasätta, om ovannämnda och befattningens övriga arbetsuppgifter kunna motivera en så hög löneställning som uti notariegraden. I varje fall synas ej så starka skäl härför åberopade, att utskottet ansett sig kunna mot lönenämndens avstyrkan tillstyrka förevarande förslag innebärande en utökning av notariebefattningarna vid telegrafverket från 8 till 9. Rörande antalet befattningar i lägre lönegrad än den 21:a äger Kungl. Maj:t fatta beslut utan riksdagens hörande.

Beträffande den i herr Arnemarks m. fl. motion II: 283 berörda frågan om uppflyttning i 20:e löneklassen (från nuvarande slutklass den 19:e) av vissa äldre postassistenter och kontors-, respektive stationsskrivare vid statens järnvägar har utskottet i likhet med motionärerna uppmärksammat, att dessa befattningshavares befordringsmöjligheter blivit i hög grad försämrade. Av vederbörande personalsammanslutningar gjorda framställningar hava avstyrkts av generalpoststyrelsen, järnvägsstyrelsen och lönenämnden, varvid lönenämnden framhållit, att ett tillmötesgående av dessa framställningar måste medföra konsekvenser beträffande andra i befordringsavseende ogynnsamt ställda befattningshavaregrupper. I överensstämmelse jämväl med den ståndpunkt som tidigare i ärendet intagits av statsmakterna får utskottet avstyrka motionen.

Utskottet har ej heller ansett sig kunna tillstyrka de av herr Eliel Löfgren samt fröken Bertha Wellin m. fl. motionsvis gjorda framställningarna (I: 137 och II: 86) om en något förbättrad löneställning för vissa kvinnliga postexpeditörer och förste postexpeditörer, som före den 1 juli 1925 genomgått fackutbildning i postelevkurs. Även förevarande fråga har tidigare varit föremål för såväl Kungl. Maj:ts som riksdagens prövning, varvid statsmakterna ansett sig böra intaga en avvisande ståndpunkt.

Herrar Verner Hedlund och Johansson i Bro hava motionsvis (II:401) framfört frågan om uppflyttning i lönehänseende av stationsmästarna vid vissa mindre postexpeditioner. Enligt vad utskottet inhämtat har generalpoststyrelsen för avsikt att framkomma med förslag om en förbättrad löneställning för dessa befattningshavare. Vid sådant förhållande synes någon åtgärd från riksdagen ej nu påkallad.

Vad angår det av herrar Brädefors och Hagberg i motion II:192 behandlade spörsmålet om ett upphävande av den i avlöningsreglementet föreskrivna skyldigheten att bebo anvisad tjänstebostad vill utskottet endast erinra, att frågan om en revision av denna bestämmelse torde få övervägas i samband med den slutliga prövningen av 1928 års lönekommittés förslag till ändrade avlöningsbestämmelser.

Herr Anderson i Norrköping m. fl. och herr Magnusson i Skövde hava i väckta motioner (II:510 och 511) påyrkat uppflyttning av postmästarbefattningarna i Linköping och Skövde en klass d. v. s. till klass 1 A, respektive I B. Till stöd för förslaget kan åberopas att en dylik placering förutsattes redan i generalpoststyrelsens i denna del av lönenämnden tillstyrkta klassificeringsförslag av år 1931, vartill kommer lämpligheten av tjänsternas omklassificering i samband med nuvarande båda innehavarnas snart inträffande avgång. Även om alltså vissa skäl anförts för de båda postmästarbefattningarnas uppflyttning, har utskottet dock ej ansett tillrädligt att riksdagen på grund av enskilda motioner beslutar om en sådan åtgärd.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

I. att riksdagen, med avslag å Kungl. Maj:ts förslag i vad det avser utökning av antalet notariebefattningar vid telegrafverket, men med bifall till samma förslag i övrigt samt med avslag å herrar Andersons i Norrköping och Magnussons i Skövde motioner II:510 och 511, må

dels besluta, med tillämpning från och med den 1 juli 1935,

att i den vid avlöningsreglementet den 19 juni 1919 för tjänstemän vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk fogade tjänsteförteckningen skola upp- tagas följande befattningar, nämligen:

vid postverket:

i 21:a lönegraden: aktuarie;

vid statens vattenfallsverk:

i 9:e lönegraden: montör,

» 10:e » : förste reparatör, maskinist,

» 22:a » : förste kontrollör;

samt att ur samma tjänsteförteckning skall vid postverket ur 21:a lönegraden utgå befattningen huvudkassör;

dels fastställa antalet av följande befattningar från och med den 1 juli 1935 på sätt nedan angives, nämligen:

vid postverket:

aktuarie	2
revisor	7
revisor och bokhållare	3
postmästare av klass 2	53;

vid telegrafverket:

aktuarie	2
revisor	2
avdelningsingenjör	8
sekreterare i 24:e lönegraden	9
telegrafkommissarie av klass 1 B	18
överkontrollör	5
sekreterare i 26:e lönegraden	2
telegrafkommissarie av klass 1 A	11
förste linjeingenjör	14;

vid statens järnvägar:

expeditionsföreståndare	16
sekreterare i 24:e lönegraden	5;

vid statens vattenfallsverk:

kontrollör i 21:a lönegraden	5
revisor	1
förste kontrollör	2;

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att utfärda de övergångsbestämmelser, som vid genomförande av förberörda ändringar må erfordras; samt

dels ock medgiva,

att befattningshavare vid statens järnvägar, som efter den 7 december 1920 på grund av minskat personalbehov i anledning av vidtagna rationaliseringsåtgärder entledigats från sin anställning vid verket men sedermera före den 1 januari 1936 ånyo erhållit anställning vid samma verk såsom aspirant eller i extra ordinarie befattning, må kunna vid tjänstårsberäkning för bestämmandet av hans lön i ordinarie befattning enligt 11 § avlöningsreglementet den 19 juni 1919 för tjänstemän vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk tillgodoräknas före entledigandet i ett sammanhang förvärvat tjänstetid vid statens järnvägar såsom intjänad omedelbart före den senare anställningen; samt

att befattningshavare vid statens järnvägar, som av ovan angivna anledning antingen tvångspermitterats eller, med bibehållen anställning vid statens järnvägar, erhållit tjänstledighet för sysselsättning vid något genom statens järnvägars försorg anordnat arbete, må kunna vid tjänstårsberäkning för bestämmandet av hans lön i sedermera vunnen ordinarie befatt-

ning enligt 11 § avlöningsreglementet den 19 juni 1919 tillgodoräknas den tid vederbörande antingen varit tvångspermitterad eller, med åtnjutande av tjänstledighet från innehavande befattning, haft anställning vid sådant arbete;

II. att herr Löfgrens samt fröken Wellins och fru Eklunds motioner I: 137 och II: 86 ej må till någon riksdagens åtgärd föranleda;

III. att herrar Brädefors' och Hagbergs i Luleå motion II: 192 ej må till någon riksdagens åtgärd föranleda;

IV. att herr Arnemarks m. fl. motion II: 283 ej må till någon riksdagens åtgärd föranleda;

V. att herrar Hedlunds i Östersund och Johanssons i Bro motion II: 401 ej må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 9 april 1935.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS ANDERSON.

Vid förstående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit från första kammaren: herrar *Carlsson* i Gävle, *Johansson* i Fredrikslund, *Nilsson* i Malmö, *Bergqvist*, *Svensson* i Kompersmåla, *Asplund*, *Wallés* och *Gustafsson* i Benestad, *Bergström*, *Petrén*, *Nilsson* i Fredriksfält och *Nordborg*; samt

från andra kammaren: herrar *Anderson* i Råstock, *Magnusson* i Skövde, *Eriksson* i Stockholm, *Svensson* i Grönvik, *Andersson* i Prästbol, *Norsell*, *Holmdahl*, *Högström*, *Norling*, *Andersson* i Ovanmyra och *Aronson*.

Reservation

av herrar *Nilsson* i Malmö, *Wallés*, *Asplund*, *Bergström*, *Petrén* och *Anderson* i Råstock, vilka ansett, att utskottet bort tillstyrka Kungl. Maj:ts proposition oförändrad samt att utskottet alltså bort hemställa,

I. att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande förslag och med avslag å herrar *Andersons* i Norrköping och *Magnussons* i Skövde motioner II: 510 och 511, må
dels besluta — — — huvudkassör;

dels fastställa antalet av följande befattningar från och med den 1 juli 1935 på sätt nedan angives, nämligen:

vid postverket:

vid telegrafverket:

aktuarie	2
notarie	9
revisor	2

vid statens järnvägar:

förste kontrollör	2;
<i>dels</i> bemyndiga —————	—
<i>dels</i> ock medgiva —————	—
II. —————	—
III. —————	—
IV. —————	—
V. —————	—